

Posudek diplomové práce

Jiří Kárník: Druhá britsko-afghánská válka 1878–1881. Praha 2013, 142 stran.

Jiří Kárník si jako badatelský cíl stanovil zhodnocení příčin, průběhu a důsledků druhé britsko-afghánské války v letech 1878–1881 v širších souvislostech britské politiky v Indii a soupeření Britů s Rusy v prostoru Střední Asie. Podstatný zájem velmocí o Afghánistán, resp. o afghánský prostor, se projevoval od počátku 19. století, Britové zde vedli v průběhu osmdesáti let celkem tři války, jejichž výsledek rozhodně nelze z hlediska jejich zájmů klasifikovat jako jednoznačně úspěšný. Ačkoli nejde o oblast většího ekonomického významu, zájem velmocí trval i ve 20. století, úspěšné nebylo sovětské angažmá v letech 1979–1988, problematickým také zůstává výsledek amerického angažmá po roce 2001.

Britský zájem v Afghánistánu se datoval od první dekády 19. století, primárně vždy úzce souvisel se zajišťováním britské pozice v Indii. První britsko-afghánská válka v letech 1839–1842 měla z britského pohledu průběh tragický a katastrofální. Pokud šlo o možnosti obrany Indie, Afghánistán hrál v britských koncepcích vždy významnou roli. Především představy tzv. Sindhské školy vycházely z názoru, že je třeba budovat obranu Indie na předsunutém perimetru, což úzce souviselo s britskou pozicí a vlivem právě v Afghánistánu. S ohledem na ruský postup ve Střední Asii v 60. letech stoupenci této koncepce také považovali střetnutí obou velmocí v tomto prostoru za nevyhnutelné.

Vítězství konzervativců ve volbách v roce 1874, nástup Disraeliho kabinetu, v němž se stal ministrem pro Indii lord Salisbury a jmenování lorda Lyttona indickým vicekrálem – to vše přispělo k prosazení

agresivnějšího kurzu Sindhské školy a nakonec i k ozbrojenému konfliktu letech 1879–1881, jehož výsledek lze označit nanejvýš jen jako částečný úspěch Britů.

Jiří Kárník si zvolil, pokud jde o možnosti zpracování, mimořádně obtížné a náročné téma diplomové práce, jemuž v českém prostředí prakticky nebyla věnována pozornost. Kárníkova práce je primárně založena na systematickém zkoumání rozsáhlého vydaného pramenného materiálu, uloženého v British Library, jehož kopie získal za pobytu v Londýně. Při této příležitosti autor také využil velké množství dobové literatury vydané v 19. století. Pokud jde o novou a nejnovější odbornou literaturu k tématu, lze bez nadsázky říci, že Jiří Kárník neopomenul žádný z významných relevantních titulů. Autor nesporně prokázal dispozice pro odbornou práci, jeho zájem o zkoumané téma byl vsutku mimořádný. Za velmi významný a nesporně pozitivní přínos považuji výsledek autorovy snahy posuzovat problém nejen z hlediska britských zájmů, ale i ve složitých souvislostech vnitřního vývoje v Afghánistánu. Struktura práce je promyšlená a vyvážená, slovesná úroveň textu je na velmi solidní úrovni. Jiří Kárník prokázal předloženým textem požadovanou schopnost samostatné odborné práce, pro vysokou kvalitu jednoznačně navrhuji uznat práci jako rigorózní. Doporučuji diplomovou práci k obhajobě.

Navrhuji hodnocení klasifikačním stupněm v ý b o r n ý.

V Hostivici 11. června 2013

Prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.

